

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou, Ph.D., ve věci

žalobce: J. Z.
bytem D. 329, X D.

proti
žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 375/1, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 7. 2017, č. j. MPSV-2017/155917-922,
ve věci příspěvku na bydlení,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
- III. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce včas podanou žalobou brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 7. 2017, č. j. MPSV-2017/155917-922, kterým bylo zamítnuto odvolání a potvrzeno rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) ze dne 15. 6. 2017, č. j. 353924/17/OL, jímž byl žalobci zvýšen příspěvek na bydlení ode dne 1. 10. 2017 do 30. 6. 2017 z 92 Kč měsíčně na výši 397 Kč měsíčně.
2. Žalobce v žalobě namítal, že došlo k diskriminaci znevýhodněním, vyplývajícím ze zákona, které je podle žalobce v rozporu s Ústavou, Listinou základních práv a svobod, Evropskou sociální chartou a dalšími mezinárodními úmluvami, např. Lisabonskou smlouvou. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o státní sociální podpoře“), jednoznačně a zcela bezdůvodně znevýhodňuje skupinu občanů a odpírá jim sociální pomoc. To žalobce popsal na modelových

příkladech. Příklady i argumentace se týkaly hlavně osob bydlících osamoceně v domácnosti. Žalobce namítal, že osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“) jsou znevýhodněny oproti zaměstnancům. Za obdobných podmínek OSVČ na příspěvek nedosáhnou, protože se vychází podle § 5 zákona o státní sociální podpoře z fiktivního, nikoliv reálného příjmu. Fiktivní příjem odpovídá dle citovaného ustanovení 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Skutečný příjem žalobce byl mnohem nižší než fiktivní. U částek blízkých životnímu minimu a u hranice, kterou je definována chudoba, je dopad nepřiznaného příspěvku na bydlení obzvláště drastický. OSVČ jsou zcela vyloučeny ze systému státní sociální podpory, a to je v rozporu s čl. 1 a 30 Listiny. Listina by měla chránit menšiny. Postupem v případě žalobce byl porušen čl. 30 odst. 2 Listiny. Napříště mohou být stejné společenské skupině odepřena další práva garantovaná Listinou. V dosavadních obdobných věcech žalobce správní orgány ani soudy nijak uspokojivě nezdůvodnily a ani neospravedlnily diskriminaci OSVČ, týkající se sociální pomoci ze strany státu. Rozpor s Listinou spatřoval žalobce i v tom, že u OSVČ se bere v potaz více než rok starý příjem, kdežto u jiných skupin aktuální. Žalobce požádal o předložení věci Ústavnímu soudu a přerušení řízení.

3. Žalovaný ve **vyjádření k žalobě** popsal stručně průběh řízení o žádosti žalobce o příspěvek na bydlení a shrnul, že dávky státní sociální podpory závisejí na momentální politické konstelaci a ekonomických možnostech státu. Je na vůli zákonodárce, jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky pro nárok na dávky státní sociální podpory. Není úlohou žalovaného, posuzovat zákony, rozpory v nich či jednotlivá ustanovení platných zákonů. Úlohou správních orgánů je postupovat a rozhodovat v rámci příslušných zákonných ustanovení. To žalobce, ač mnohokrát uvědomen, opomíjí. Navíc se žalobce domáhá žalobou změny zákona, nenapadá svůj nárok na příspěvek na bydlení. Žalobce po dobu několika let brojí proti diskriminaci a požaduje poskytnutí dávky na základě extenzivního výkladu zákona, resp. výkladu proti zákonu. Žalobce odmítá akceptovat relevantní právní úpravu a vymýšlí obecné případy, které dává žalovanému k řešení. Žalovaný však může postupovat pouze podle zákona a aplikovat jej na existující stav.
4. Žalovaný odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále „NSS“), podle které zákonodárce užitím tzv. fiktivního příjmu neporušil čl. 1 a 3 Listiny. Rozdílná úprava sledování příjmu OSVČ a ostatních skupin žadatelů je odůvodněna charakterem jejich výdělečné činnosti a je založena na objektivních a rozumných důvodech. Již důvodová zpráva předpokládá, že rodiny a občané si budou co nejširší okruh potřeb zabezpečovat vlastními silami, tj. především pracovním příjmem a z něho odvozenými dávkami. Stát zasáhne především tam, kde si občan nebo rodina z objektivních či subjektivních důvodů nestačí zabezpečit své příjmy vlastními silami na společensky přijatelné úrovni a tam, kde má stát rodinu a člověka stimulovat, podpořit a chránit. U OSVČ je nutné stanovit rozhodný příjem odchylným způsobem pro značnou nepravidelnost příjmů těchto osob. NSS také dovodil, že u OSVČ je společensky žádoucí pouze takové podnikání, z něhož plynou příjmy k zabezpečení občana a jeho rodiny. Fiktivní příjem v § 5 zákona o státní sociální podpoře je výrazem sociální politiky státu, který odmítá dotovat ztrátové či nedostatečné podnikání, což je rozumný a objektivní důvod pro odlišná pravidla určování rozhodného příjmu OSVČ od osob ve služebním či pracovním poměru. Systém dávek pomoci v hmotné nouzi primárně neslouží k realizaci práva na pomoc v hmotné nouzi podle čl. 30 Listiny (k zajištění základních životních podmínek), ale k realizaci povinnosti státu pomáhat rodinám s dětmi (čl. 32 odst. 5

Listiny). K realizaci práva na pomoc v hmotné nouzi slouží zákon o pomoci v hmotné nouzi.

5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě dále připomněl judikaturu Ústavního soudu, podle které rovnost je kategorie relativní a vyžaduje odstranění neodůvodněných rozdílů. Rovnosti v právech je třeba rozumět tak, že rozlišování v přístupu k určitým právům nesmí být projevem libovůle. Rovnost v právech však neznamená, že každému by muselo být přiznáno jakékoli právo (čl. 1 – 4 Listiny). Zvýhodňující či znevýhodňující přístup musí být založen na objektivních a rozumných důvodech a mezi tímto cílem a prostředky musí být vztah přiměřenosti.
6. Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci **přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 27. 7. 2017.
7. Soud ze **správního spisu** ve vztahu k souzené věci zjistil, že žalobce podal žádost o příspěvek na bydlení dne 28. 12. 2016, a to pro období ode dne 1. 10. 2016, na byt na adrese Dolany 329. V žádosti žalobce uvedl, že je vlastníkem uvedeného bytu (rodinného domu) a je zde hlášen k trvalému pobytu. Žalobce doložil úřadu práce doklad o výši příjmu za 4. čtvrtletí roku 2016 a doklady o výši nákladů na bydlení žalobce za shodné období. Podle dokladů o rozhodných příjmech žalobce v 4. čtvrtletí 2016 měl příjmy ze samostatné činnosti v České republice, tuto činnost vykonával po celé kalendářní čtvrtletí jako hlavní, v předcházejícím roce tuto činnost vykonával taktéž jako hlavní a na dokladu žalobce požádal úřad práce, aby výši jeho příjmu zjistil na finančním úřadě. Finanční úřad úřadu práce následně sdělil, že příjem žalobce ze samostatné činnosti v roce 2016 byl ve výši 536 Kč, tedy nedosahoval 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. V rozhodném období 4. čtvrtletí 2016 měl žalobce příjmy z nájmu ve výši 4 322 Kč. Podle dokladů o výši nákladů na bydlení žalobce v 2. čtvrtletí 2016 uhradil náklady za plyn, elektřinu, odvoz odpadu, vodné a stočné ve výši 23 422,16 Kč.
8. Dne 27. 3. 2017 žalobce prokázal výši svých příjmů za 4. čtvrtletí 2016 a výši nákladů na bydlení za totéž období pro trvání nároku na dávku po 31. 12. 2016.
9. Úřad práce rozhodnutím podle § 24 zákona o státní sociální podpoře zvýšil žalobci dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení ode dne 1. 1. 2017 do 30. 6. 2017 na výši 397 Kč, a to za použití tzv. fiktivního příjmu (13 200 Kč jakožto 50 % stanovené průměrné měsíční mzdy pro období prvního pololetí roku 2017). Částka životního minima žalobce činila 3 410 Kč, průměrný měsíční příjem za 3. čtvrtletí 2016 byl 13 200 Kč. Součin zákonného koeficientu 0,30 a rozhodného příjmu 13 200 Kč činil 3 960 Kč. Náklady na bydlení ve výši 6 974,66 Kč přesáhly tuto částku, která byla současně vyšší než částka normativních nákladů na bydlení 4 357 Kč.
10. Napadeným rozhodnutím žalovaný postup úřadu práce aproboval. Další argumentace je obsahově obdobná jako ve vyjádření popsaném výše. Úřadem práce byl stanoven měsíční příjem ze samostatné výdělečné činnosti v souladu s § 4 zákona o státní sociální podpoře. Pokud jsou příjmy ze samostatné výdělečné činnosti nižší než 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za příslušný kalendářní rok, v souladu s § 5 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře je stanoven tzv. fiktivní příjem, jak byl vypočten výše. Námitka diskriminace byla příliš povšechná a nebylo možné z ní vyvodit, co má žalobce

konkrétně na myslí. Žalovaný revidoval postup úřadu práce při výpočtu a rozhodnutí o žádosti žalobce a neshledal žádné pochybení.

11. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
12. Mezi žalobcem a žalovaným není spor o skutkovém stavu věci. Klíčovou otázkou je, zda § 5 odst. 1 písm. a) bodu 2 a § 5 odst. 7 zákona o státní sociální podpoře (stanovení fiktivního příjmu) je v souladu s ústavním pořádkem. Zdejší soud, Nejvyšší správní soud a Ústavní soud se k této otázce již několikrát vyjadřovaly (viz např. rozsudky NSS ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 101/2009-60, ze dne 11. 8. 2016, č. j. 5 Ads 181/2014-21, nebo ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Ads 285/2017-34 a další ve věcech téhož žalobce). Přímou se zabýval i námitkami, které žalobce uplatňuje opakovaně a pouze s drobnými obměnami (srov. např. rozsudek ze dne 27. 9. 2016, č. j. 1 Ads 94/2016-20 a tam cit. judikaturu). Tato věc se od předcházejících žalobcových sporů nijak neliší. Zdejší soud eviduje 49 žalob shora jmenovaného žalobce, z toho velkou část o shodné právní otázce. Oproti předchozím kauzám žalobce opětovně doplnil argumentaci jen o další příklady nerovností vytvořených zákonodárcem, přirovnání současné formy vlády k totalitním režimům a kritiku soudní moci pro konformismus a nedostatek empatie.
13. Zdejší soud opětovně neshledal důvod se od ustálené judikatury odchýlit. Rozsah státní sociální podpory a vymezení okruhu osob, které mohou při splnění zákonných podmínek z podpory státu benefitovat, je záležitostí sociální politiky státu, tedy moci zákonodárné, nikoliv moci soudní. Je na vůli zákonodárce, jakým způsobem stanoví rozsah a vymezí podmínky státní sociální podpory. Právo na rovnost není absolutním zákazem rozlišování mezi jednotlivými skupinami adresátů základních práv. Zakazuje jen *nedůvodné* rozlišování. Existují-li objektivní a rozumné důvody, proč odlišovat OSVČ od jiných příjmových osob, není díkce zákona protiústavní. V rámci sociální politiky stát odmítl dotovat ztrátové či nedostatečně ziskové podnikání OSVČ, což je objektivní a rozumný důvod pro odlišení pravidel určování rozhodného příjmu OSVČ od osob v pracovním či služebním poměru. Stát nemůže nést odpovědnost za podnikatelské riziko, které na sebe stěžovatel vzal, a prostřednictvím státní sociální podpory dorovnávat nízké příjmy z podnikání (rozsudek NSS ze dne 21. 7. 2008, č. j. 4 Ads 62/2007-72). Obdobně žalobce již dostal i odpověď na argumenty ohledně tvrzeného rozporu s mezinárodními smlouvami a Listinou základních práv EU (blíže již cit. rozsudky č. j. 5 Ads 181/2014-21 a č. j. 1 Ads 94/2016-20).
14. Proto ani v této věci krajský soud řízení nepřerušil a věc nepředložil Ústavnímu soudu k posouzení rozporu dotčeného ustanovení zákona s ústavním pořádkem (čl. 95 odst. 2 Ústavy).
15. V souzené věci vybraly žalované správní orgány správně na zjištěný skutkový stav správně citované právní předpisy a ty správně aplikovaly. Soud se ztotožňuje s argumentací správních orgánů i jejich výpočty a i s ohledem na obsah žaloby na ně pro stručnost odkazuje.
16. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III) a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti

nevznikly, respektive ani úhradu nákladů řízení nepožadoval, protože se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu.

Olomouc 3. prosince 2018

JUDr. Martina Radkova, Ph.D. v. r.
samosoudkyně